

XVI Olimpiada Znajomości Afryki

II etap

5 marca 2018 r.

Gratulacje!

Pierwszy etap przeszedłeś pomyślnie. Uzyskałeś tym samym możliwość rozwiązania testu już w II etapie Olimpiady Znajomości Afryki. Test zawiera 70 pytań, zróżnicowanych tematycznie. Do każdego pytania zaproponowano trzy odpowiedzi: **z których tylko jedna jest prawidłowa**. Udzielenie odpowiedzi na pytania polega na wyborze odpowiedzi, którą uznasz za właściwą i zakreśleniu odpowiednio literki a), b) lub c) **w arkuszu odpowiedzi**. Jeśli przez pomyłkę zakreślisz niewłaściwą literkę, otocz ją kółkiem, a właściwą odpowiedź zaznacz krzyżykiem. Zakreślenie więcej niż jednej literki traktowane będzie jako odpowiedź błędna. Każda poprawna odpowiedź to jeden punkt dla Ciebie. Za test można uzyskać maksymalnie 70 punktów.

Na rozwiązanie całego testu przeznaczone jest 120 minut (2 godziny).

Czytaj uważnie zarówno pytania, jak i odpowiedzi! Nie trać punktów przez swą nieuwagę. W żadnym wypadku nie korzystaj z pomocy innych Olimpijczyków! Twój sąsiad nie jest wyrocznią, i tak naprawdę nie wiesz, jak jest przygotowany. Niesamodzielne rozwiązywanie testu (jak i jego próba) narażają Ciebie i drugiego Uczestnika na dyskwalifikację.

Pamiętaj, że udział w Olimpiadzie to nie klasówka – jest dobrowolny i wyraża chęć przygody, jaką jest spotkanie z Afryką!

KWESTIONARIUSZ OSOBOWY UCZESTNIKA OLIMPIADY

Imię i nazwisko	
Szkoła, klasa	
Miejscowość, mail i telefon	

ARKUSZ ODPOWIEDZI

1. [A] [B] [C]	19. [A] [B] [C]	37. [A] [B] [C]	55. [A] [B] [C]
2. [A] [B] [C]	20. [A] [B] [C]	38. [A] [B] [C]	56. [A] [B] [C]
3. [A] [B] [C]	21. [A] [B] [C]	39. [A] [B] [C]	57. [A] [B] [C]
4. [A] [B] [C]	22. [A] [B] [C]	40. [A] [B] [C]	58. [A] [B] [C]
5. [A] [B] [C]	23. [A] [B] [C]	41. [A] [B] [C]	59. [A] [B] [C]
6. [A] [B] [C]	24. [A] [B] [C]	42. [A] [B] [C]	60. [A] [B] [C]
7. [A] [B] [C]	25. [A] [B] [C]	43. [A] [B] [C]	61. [A] [B] [C]
8. [A] [B] [C]	26. [A] [B] [C]	44. [A] [B] [C]	62. [A] [B] [C]
9. [A] [B] [C]	27. [A] [B] [C]	45. [A] [B] [C]	63. [A] [B] [C]
10. [A] [B] [C]	28. [A] [B] [C]	46. [A] [B] [C]	64. [A] [B] [C]
11. [A] [B] [C]	29. [A] [B] [C]	47. [A] [B] [C]	65. [A] [B] [C]
12. [A] [B] [C]	30. [A] [B] [C]	48. [A] [B] [C]	66. [A] [B] [C]
13. [A] [B] [C]	31. [A] [B] [C]	49. [A] [B] [C]	67. [A] [B] [C]
14. [A] [B] [C]	32. [A] [B] [C]	50. [A] [B] [C]	68. [A] [B] [C]
15. [A] [B] [C]	33. [A] [B] [C]	51. [A] [B] [C]	69. [A] [B] [C]
16. [A] [B] [C]	34. [A] [B] [C]	52. [A] [B] [C]	70. [A] [B] [C]
17. [A] [B] [C]	35. [A] [B] [C]	53. [A] [B] [C]	
18. [A] [B] [C]	36. [A] [B] [C]	54. [A] [B] [C]	

1. W życiu tradycyjnym Afrykanie posługują się raczej: a) miesiącami księżycowymi; b) miesiącami słonecznymi; c) miesiącami numerycznymi.
2. Rok w pojęciu afrykańskim: a) składa się z 365 dni; b) składa się z wydarzeń, ale o dłuższym okresie trwania; c) jest określany każdorazowo przez wodza ziemi.
3. Sasa – termin z języka suahili oznacza – a) daleką przyszłość; b) bieżącą teraźniejszość, związaną z okresem kilku ostatnich lat życia; c) empiryczne rozciągnięcie teraźniejszości, obejmujące bliską przyszłość i nieograniczoną przeszłość.
4. W pojęciu afrykańskim historia zmierza: a) ku złotemu wiekowi ludzkości; b) ku ostatecznemu unicestwieniu świata; c) ku przeszłości, „zamani”, okresu poza który nic nie może wyjść.
5. Według Johna Mbitiego dawniej Akamba w przypadku długotrwałej suszy składali w ofierze: a) woła; b) owce i kozy jednego koloru; c) dziecko, które żywcem zakopywano w świętym przybytku.
6. Dla Dinków z Sudanu a) każdy byk lub wół jest ostatecznie przeznaczony na ofiarę; b) bydło nie było przeznaczane na ofiarę ze względu na szacunek dla niego; c) bydło składano w ofierze tylko podczas obrzędów pogrzebowych wodza.
7. Dinkowie i Nuerowie z Sudanu obrzędom religijnym: a) poświęcają bardzo dużo czasu; b) ograniczają je tylko do obrzędów przejścia; c) zlecają je rodowi królewskiemu.
8. Według Stanisława Piłaszewicza kult Boga Najwyższego w Afryce jest: a) bardzo rozpowszechniony w każdej części kontynentu; b) dość rzadko spotykany, nieregularny, a czasami nawet szczątkowy; c) ogranicza się tylko do Afryki Zachodniej.
9. Kapłaństwo w tradycyjnych religiach afrykańskich: a) rzadko bywa wyłącznym źródłem utrzymania; b) pochodzi wyłącznie z owładnięcia duchami; c) jest związane najczęściej z rodem panującym.
10. Kiedy zwolennicy Muhammada byli prześladowani w Mekce przez Kurajszytów, Muhammad miał ich skierować do kraju chrześcijańskiego, mianowicie: a) Egiptu; b) Nubii; c) Etiopii.
11. Królestwo Alodia (Aloa), ostatni bastion chrześcijaństwa w Nubii, padło dopiero na początku: a) XIV w.; b) XVI w.; c) XVIII w.
12. Imperium Zindź było konfederacją handlowych miast-państw: a) w Afryce Zachodniej; b) na terenach dzisiejszej Angoli i Konga; c) na przybrzeżnych wyspach we wschodniej Afryce.
13. Dwie trzecie muzułmanów Czarnej Afryki żyje: a) w Afryce Wschodniej; b) w krainie geograficznej nazywanej przez Arabów Bilad as-Sudan; c) w Senegal, Mali i Republice Gwinei.
14. W Afryce Zachodniej między X a XVII w. islam rozprzestrzenił się: a) głównie na drodze zbrojnej; b) tylko w rodzinach władców; c) bezkonfliktowo, za pośrednictwem handlarzy, rzemieślników i duchownych muzułmańskich.
15. Almorawidzi rozprzestrzerali islam w Afryce Zachodniej: a) na drodze fanatycznego podboju; b) przez kontakty handlowe; c) przez liczne związki małżeńskie z rodami władców.
16. Pierwszymi misjonarzami państwa Aksum, położonego na obszarze dzisiejszej Etiopii, byli: a) św. Marek i jego uczniowie; b) dwaj Syryjczycy, Frumencjusz i Edezjusz; c) misjonarze przysłani z Konstantynopola.
17. Około 1560 r. Portugalczycy ochrzcili władcę królestwa Monomotapy leżącego: a) na wybrzeżu dzisiejszego Mozambiku; b) nad górnym biegiem Zambezi; c) na przybrzeżnych wyspach.
18. Ważną rolę w chrystianizacji królestwa Konga odegrali: a) kapucyni włoscy; b) portugalscy franciszkanie; c) francuscy jezuiti.
19. W czasach nowożytnych pierwszym papieżem, który odwiedził Afrykę był: a) Benedykt XIV; b) Paweł VI; c) Jan Paweł II.
20. Bł. o. Cyprian Michał Iwene Tański był: a) Nigeryjczykiem; b) Ugandyjczykiem; c) Kongijczykiem.
21. W czasach kolonialnych Francuzi chętnie werbowali do swoich formacji Strzelców Senegalskich: a) Wolofów; b) Tukulerów; c) Malinke.
22. Grioci (*geuel*) to: a) wojownicy Sererów; b) kasta kapłańska Sererów; c) zawodowi opowiadacze, śpiewacy.
23. Ostateczny tryumf islamu wśród Wolofów dokonał się: a) już w XI w.; b) w XV w.; c) w XIX w. po rozbiciu ich przez Francuzów.
24. Pierwszy prezydent niepodległego Senegal, wybitny poeta i myśliciel, Leopold Sedar Senghor, był: a) Wolofem; b) Sererem; c) Tukulerem.

25. Większość Wolofów łączy: a) bractwo Murydów; b) władca Kajor; c) zamięłowanie do hodowli bydła.
26. Touba (Tuba) – to miasto w Senegalu słynące z: a) produkcji orzeszków ziemnych; b) rodzimego kultu przodków; c) grobowca Amadou Bamba – kaznodziei monarszego Wolofów.
27. Pierwsze, wielkie państwo Wolofów, założone przez legendarnego Ndiadian Ndiaja (Ndziaja), Dżolof, powstało w XIII w. Przetrwało do: a) XV w.; b) XVIII w.; c) 1890 r.
28. Bambara, zwani też Bamana lub Banmana, mieszkają: a) między rzeką Senegal a Nigrem; b) w kilku większych skupiskach, m.in. koło Kayes, Nioro, Gumbu, Ba-namba, Diene i Dedugu; c) w rejonie Bandiagara.
29. Państwo Abomej (Dan Homej, od którego pochodzi nazwa Dahomeju), zostało założone przez: a) Hausa; b) Ewe; c) Bambara.
30. Hausa zamieszkują przede wszystkim: a) Mali; b) północną Nigerię i południe Nigru; c) Ghanę i Benin.
31. Feliks Houphouet-Boigny – pierwszy, wieloletni prezydent Wybrzeża Kości Słoniowej, pochodził z rodu wodzowskiego ludu: a) Fulbe (Fulanów); b) Baule; c) Mande-fu.
32. Podstawowym zajęciem Ewe jest: a) pasterstwo; b) rolnictwo; c) rybołówstwo.
33. Amazonkami u Ewe nazywano kobiety: a) po rytualnej mastektomii; b) gwardie wojowniczek; c) kobiety praktykujące poliandrię.
34. Na czele liczego panteonu Jorubów stoi Bóg Najwyższy – Pan Nieba: a) Olorun; b) Obatala; c) Oduduwa.
35. Na przełomie XII i XIII w. Jorubowie założyli potężne miasto: a) Lagos; b) Benin (Bini); c) Kano.
36. U Ndebele jeśli chory długo cierpi jego krewni zabijają tzw. „zwierzę przodków”. Ta ofiara ma: a) doprowadzić do uzdrowienia; b) wykupić chorego u ducha życia; c) przyspieszyć śmierć.
37. Szczególnie zawziętą i długotrwałą obroną przed kolonizacją europejską wslawiło się założone Samori Ture państwo: a) Wasulu; b) Futa Toro; c) Ripu.
38. Apogeum potęgi Mali przypada na wiek: a) XIII-XIV; b) XV; c) XVII.
39. Osoby stojące na czele kultu bóstw u Dogonów z Mali noszą nazwę: a) sigi; b) omdulu; c) hogon.
40. W wierzeniach Dogonów ważne miejsce zajmuje kult pierwszego człowieka na ziemi o imieniu: a) Lebe; b) Laggam; c) Cetebe.
41. Władca królestwa Bono w dzisiejszej Ghanie był uznany za syna: a) boga słońca; b) Księżycy i Gwiazdy Porannej; c) warana i lwa.
42. Wyjaśniając terminy *misje* i *promocja ludzka* podkreślono także, iż termin *promocja człowieka* pojawił się po raz pierwszy w: a) środowisku misjologów protestanckich; b) w dokumentach Soboru Watykańskiego II; c) w myśli teologów wyzwolenia.
43. Synod Biskupów z 1974 r. poświęcony był: a) sprawiedliwości w świecie; b) promocji ludzkiej; c) ewangelizacji w świecie współczesnym.
44. Różnorodność koncepcji promocji ludzkiej wypływa przede wszystkim z: a) uwarunkowań konkretnych społeczeństw; b) różnic antropologicznych; c) poziomu rozwoju gospodarczego.
45. Humanizm immanentny jest charakterystyczny dla myśli: a) personalistów chrześcijańskich; b) marksistowskiej i laickiej; c) teologów wyzwolenia z Indii.
46. W mitologiach afrykańskich najczęściej stworzenie człowieka łączy się z jego: a) stworzeniem z gliny; b) wyjściem z wody; c) stworzeniem z czarnej ziemi, wody i powietrza
47. Powszechna Deklaracja Praw Człowieka: a) opiera się na przekonaniu, iż człowiek, stworzony na obraz i podobieństwo Boga, musi być szanowany i dlatego ma równe prawa; b) wychodzi z założenia, że człowiek posiada podstawowe prawa, gdyż jest istotą rozumną; c) nie podaje podstaw filozoficznych i teologicznych praw człowieka.
48. Wyrażenie *opcja preferencyjna na rzecz ubogich* znalazło się po raz pierwszy w: a) dokumentach Soboru Watykańskiego II; b) dokumentach Konferencji Episkopatu Ameryki Łacińskiej; c) dokumentach Jana Pawła II.
49. *Popierać rozwój, wychowując sumienia* to: a) hasło zainicjowane przez Pawła VI; b) koncepcja Pierra Aruppe, generała jezuitów; c) koncepcja zarysowana w *Redemptoris missio* Jana Pawła II.
50. Powszechną praktyką wielu organizacji międzynarodowych jest: a) udzielanie pomocy nie odpowiadającej rzeczywistym potrzebom; b) udzielanie pomocy zgodne z realiami kulturowymi,

mentalnościowymi, gospodarczymi, religijnymi czy politycznymi lokalnych społeczności; c) udzielanie pomocy wbrew niechęci dyktatorskich i opresyjnych reżimów.

51. Pod względem tendencji rozwoju i dochodów na jednego mieszkańca Afryka subsaharyjska należy do krajów: a) najmniej rozwiniętych; b) średnio rozwiniętych; c) wysoko rozwiniętych.
52. Szkolnictwo wyższe w Afryce pojawiło się: a) w epoce oświecenia, wraz z powszechnym rozwojem systemów edukacyjnych; b) na początku XX wieku, pod wpływem ówczesnych dokumentów papieskich poświęconych działalności misyjnej; c) dopiero po drugiej wojnie światowej.
53. Uniwersytet w Roma (Lesotho) założyli w 1955r.: a) ojcowie biali; b) misjonarze oblaci; c) kombonianie.
54. Uniwersytet w Butare, założony przez dominikanów, znajduje się w: a) Kongo; b) Etiopii; c) Rwandzie.
55. Obrzędy inicjacyjne u Bambarów organizuje: a) tajne stowarzyszenie Ntomo; b) wódz ziemi; c) starszyzna rodowa.
56. Wiara w magię była w Czarnej Afryce powszechna. Obecnie: a) zanikła wraz z rozwojem cywilizacji; b) spotęgowała się; c) ogranicza się do środowisk wiejskich.
57. Termin „ordalia” oznacza: a) metodę przekonywania się o winie podejrzanego za pomocą różnych prób; b) tańce inicjacyjne u Jorubów; c) spotkania tajemnego stowarzyszenia u Bambara.
58. W Kanem-Borno nad jeziorem Czad, pierwszy władca muzułmański miał rozpocząć swe rządy: a) w XI w.; b) w XIV w.; c) w XVII w.
59. Władca Mansa Musa (1307-1332) panował w: a) Mali; b) w Alodia (Aloa); c) Rwandzie.
60. Historyczne państwo Futa Toro położone było na terenie obecnego: a) Senegalu; b) Czadu; c) Sudanu.
61. W ciągu kilkudziesięciu lat ery kolonialnej islam w Czarnej Afryce: a) poczynił większe postępy niż w całym poprzedzającym tę erę tysiącleciu; b) został skutecznie zahamowany przez państwa kolonialne; c) rozwinął się tylko w kulturach zarabizowanych.
62. Dowódca wojsk marokańskich, z których rąk w 1591 r. armie Songhaju poniosły klęskę, nazywał się: a) Mulay Zidan; b) Judar; c) Ramusio.
63. Językiem liturgicznym używanym w Ortodoksyjnym Kościele Etiopskim stał się: a) grecki; b) gyyz; c) amharski.
64. Kimpa Vita to: a) znana prorokini „antonianów” z Konga; b) znana misjonarka świecka z Ugandy; c) założycielka zgromadzenia zakonnego Bene Teresia z Burundi.
65. Wielki ród Abandża (Bandża) to część grupy etnicznej: a) Azande (Bazande); b) Masajów; c) Kikuju.
66. Nuerowie sami siebie nazywają: a) Nath; b) Nuru; c) Karewa.
67. Monarchowie Szylluków poślubiali z reguły: a) własne siostry; b) córki wodza Luo; c) córki najwyższego kapłana Dinka.
68. U Ibów (Ibo) mianem *Akalogeli* określa się: a) bóstwa dobre; b) uzdrowiaczy; c) duchy nieczyste pochodzenia ludzkiego.
69. Siedziby Sara znajdują się: a) w dorzeczach Szari i Logone; b) w górach Mandara; c) na Progu Azande.
70. Ganda uważają się za potomków legendarnego i ubóstwionego władcy imieniem: a) Kintu; b) Baczwezi; c) Mizimu.